

Kirje

5.6.2026

VN/18098/2025

VN/18098/2025-OKM-33

Jakelussa mainittu

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua ja lausuu seuraavaa (käyttäen Lausuntopalvelun lausuntopohjaa).

4. Lausuntopalaute lukuun 1 (Yleiset säännökset)

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota 3 §:n epäselvään muotoiluun, joka antaa harhaanjohtavasti ymmärtää, että oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013), varhaiskasvatustulain (540/2018) sekä perusopetuslain (628/1998) vastattaisiin sekä lapsen että perheen tuen ja palvelujen tarpeeseen. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain tarkoituksena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointi sekä edistää kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä, mutta ei vastata perheen palvelujen tarpeeseen.

Varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista varhaiskasvatuksen toimintana ja annetaan lapselle tarvittaessa yleistä, tehostettua tai erityistä tukea. Kun lapsen tuen järjestäminen varhaiskasvatuksessa niin vaatii, sitä järjestetään tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä. Lisäksi perhettä voidaan tarvittaessa ohjata kääntymään lastensuojelun puoleen, mikäli perheellä on tarvetta muulle tuelle.

Niin ikään perusopetuslaissa mukaisesti esi- ja perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua, parantaa oppimisedellytyksiä ja oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen, ei vastata perheiden palvelujen tarpeeseen. Kunnan velvollisuus on järjestää esi- ja perusopetusta ja osoittaa opetusta saavalle koulupaikka. Perusopetuslain mukaan opetussuunnitelman perusteissa määrätään tarkemmin kodin ja koulun yhteistyön keskeisistä periaatteista, mutta ei viitata perheiden tukemiseen ja palveluihin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.okm@gov.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan koulutusta koskevissa laeissa painopiste on lapsen kasvun ja oppimisen tukeminen, joten niillä ei ole mahdollista korvata nykyisen lastensuojelulain mukaista ennaltaehkäisevää lastensuojelua. Edellä kuvatuilla perusteilla opetus- ja kulttuuriministeriö ehdottaa varhaiskasvatuslain, perusopetuslain sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain poistamista ehdotetusta 3 §:stä.

7. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävistä kannatettava?

Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävien kokoaminen yhteen pykälään voisi selkeyttää tehtävien hahmottamista. Ammattiin sisältyvien tehtävien esittäminen selkeästi ja kootusti tukisi myös niihin vastaavan koulutuksen kehittämistä. Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että tehtävistä säädettäisiin edelleen myös esimerkiksi 24 §:ssä ja 25 §:ssä. Sosiaalityöntekijöiden tehtäväkokonaisuuden hallinta edellyttäisi jatkosakin myös sosiaalihuoltolain tuntemusta.

Ehdotus lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtäviksi (10 §) on hyvin yleistasonen ja liian tulkinnallinen, mikä voi johtaa epäselvyyksiin soveltamisessa. Pykälän perustelujen perusteella vaikuttaisi siltä, että tarkoituksena on ollut säätää työn päämääristä ja lähtökohdista (esim. sosiaalityön ensisijaisuus, monialainen yhteistyö) ja vain osittain on kyse otsikon mukaisesti lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän varsinaisista tehtävistä. Opetus- ja kulttuuriministeriöministeriö näkee kuitenkin riskinä sen, että pykälää ryhdyttäisiin tulkitsemaan listana tehtävistä, joita vain lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijä saa tehdä. Tämä tarkoittaisi käytännössä myös sitä, että tehtävät edellyttäisivät aina sosiaalityöntekijän kelpoisuutta. Ei liene tarkoituksenmukaista säätää, että vain lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtäviin voisi sisältyä edellytyksien luominen kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen perheen jälleenyhdistämiselle tai monialainen yhteistyötä lapsen asiassa. Lisäksi on otettava huomioon, että myös muilla sosiaalihuollon ammattihenkilöillä, kuten sosionomeilla, on osaamista pykälässä luetelluissa tehtävissä. Eri ammattiryhmien tehtävistä säätäminen vaikeuttaa osaltaan koulutusjärjestelmän tuottaman osaamisen täysimääräistä hyödyntämistä, eri koulutustaustoilta tulevien ammattilaisten osaamisen hyödyntämistä ja lisäksi sosiaalityöntekijäpulaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö ehdottaa, että pykälän tarkoitus ja tarpeellisuus uudelleenarvioidaan ja sen muotoillaan tarkkarajaisemmaksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ehdottaa, että hallituksen esityksen jatkovalmistelussa, tuotetaan vertailu lasten asioista vastaavan sosiaalityöntekijälle aiemmin säädettyjen tehtävien ja uuden ehdotuksen välillä. Tämä auttaisi arvioimaan sitä, laajeneeko vai supistuuko niiden tehtävien piiri, joita vain sosiaalityöntekijät saavat tehdä, mahdollistaako esitys tehtäväsiirtoja esimerkiksi sosionomeille ja mikä on kaiken kaikkiaan muiden, kuin sosiaalityöntekijöiden rooli lastensuojelussa. Vertailun tulisi kattaa myös sosiaalihuoltolakiin ehdotettavat muutokset. Tehtävien määrittelyllä on vaikutusta siihen, kuinka koko koulutusjärjestelmän tuottamaa osaamista voidaan hyödyntää lastensuojelussa.

Ehdotettava säätely ei saisi lisätä niiden tehtävien määrää, joissa kelpoisuusvaatimuksena on sosiaalityöntekijän laillistus ja näin kaventaa muiden kuin sosiaalityöntekijöiden mahdollisuuksia toimia lastensuojelun tehtävissä ja lisätä sosiaalityöntekijöiden koulutustarvetta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää, että tulisi myös arvioida, voitaisiinko lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kelpoisuuden määrittelyä kehittää siten, se olisi osaamisperustainen, jolloin kelpoisuuden voisi saada osana erilaisia korkeakoulututkintoja tai soveltuvan korkeakoulututkinnon jälkeen suoritettavana koulutuksena.

19. Onko ehdotus turvahenkilöä koskevaksi sääntelyksi, jossa turvahenkilön tehtävät ja toimivaltuudet erotetaan selvästi hoito- ja kasvatustehtävistä, mielestänne toimiva?

Sosiaali- ja terveysministeriö ehdottaa uutta säännöstä lastensuojelulaitosten turvahenkilöistä. Riippuen siitä, miten turvahenkilöistä koskevat säännökset kirjoitetaan, voi turvahenkilöistä syntyä uusi säännelty ammatti. Tästä seuraisi merkittävä määrä EU:n ammattipätevyysdirektiivistä seuraavia hallinnollisia velvoitteita, kuten uudesta säännelystä ammatista ilmoittaminen komissiolle, ammatin sääntelyn suhteellisuusarviointi, ammatin vieminen säänneltyjen ammattien tietokantaan ja menettelyjen luominen ulkomaisten tutkintojen tunnustamiselle.

Mikäli koulutusvaatimuksista säädettäisiin esityksessä ehdotetulla tavalla, eli että vaatimuksen olisi soveltuva tietyn alan (tässä turvallisuusala) tutkinto, tulisi valmistelutyössä arvioida syntykö tästä uusi säännelty ammatti. Säännellyllä ammatilla tarkoitetaan ammattipätevyys-tunnustamisesta annetun lain (1384/2015, 3 §) mukaan ”virkaa tai tehtävää, jonka aloittamisen tai harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilö täyttää lainsäädännössä asetetut ammattipätevyyttä koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset”. Ammattia ei ole katsottu säännel-lyksi, jos kelpoisuusvaatimuksena on pelkästään soveltuva tutkinto, sillä tällöin tutkinnon tuottaman kelpoisuuden tehtävään arvioi työnantaja.

Opetus- ja kulttuuriministeriön käsityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriön tarkoituk-sena ei ole luoda uutta säänneltyä ammattia. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön välillä on jo käyty virkatyönä vuoropuhelua ehdotetun säännöksen tarken-tamisesta tältä osin.

Kansliapäällikkö

Heidi Backman

Neuvotteleva virkamies

Merja Niemi

Jakelu

STM Sosiaali- ja terveysministeriö

VN/18098/2025-OKM-33

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: